

## **Projekt 12085: Kulturens materia: en analys av kulturhusets värdeskapande genom värdebaserad programmering**

### **Komplettering till ansökning avseende specificering av genomförande av workshop, 2009-04-22**

#### **Implementering av resultat: Workshop**

Resultaten från projektet kommer att implementeras bland annat genom två workshops i organisatorisk och ekonomisk samverkan med medfinansiärerna, dvs Nåiden Bygg AB och Luleå kommun. En finansiering från SBUF är också en förutsättning för att tid kan läggas på att planera och genomföra dessa två workshops för fler aktörer i byggbranschen. Syftet med dessa båda workshops är att implementera studiens resultat genom praktiska övningar med stöd av "Delphi-tekniken". Se bilaga A. Syftet med de två workshoppen är att implementera resultatet av studien och utveckla en metod för värdebaserad programmering. "Delphi-tekniken" möjliggör individuell återkoppling till "experter" och att erhålla deras oberoende individuella reflektioner. Dessutom är det en fördel att använda en metod för att få synpunkter från aktörer som inte kan närvara vid en eller båda workshoparna. Kunskap om projektets resultat förmedlas således till aktörerna och deltagarna i undersökningen samt verifieras genom aktörernas individuella återkoppling.

#### **Genomförande av Workshop 1**

De första resultaten från studien (har genomförts) kommer att presenteras för referensgruppen, de inblandade i byggprocessen av Kulturens hus i Luleå samt för kulturhusets intressenter. Se bilaga B, "Inbjudan till Workshop om byggprocessens värdeskapande", med rubriken "Programarbetet - dess inflytande på byggprocessen och värdet av att bygga Kulturens Hus i Luleå".

Under workshoppen presenterade varje deltagare tre för dem viktiga händelser som ägt rum under byggprocessen av kulturens hus. Dessa tre händelser placerades sedan in av varje deltagare i en "bild" över byggprocessen. Varje deltagare fick välja en av fyra dimensioner att placera in sina olika händelser i; ett strategiskt marknadsinriktat perspektiv, ett strategiskt organisatoriskt perspektiv, ett operativt kundinriktat perspektiv och ett operativt organisatoriskt perspektiv. Denna bild av händelser sammanställs som en "story-line". Från resultatet av workshoppen, som behandlar de tre första steg 1-3 i Delphi-tekniken, kommer ett frågeformulera att utvecklas och sändas ut till aktörer i byggandet av kulturhus. (Se bilaga A under rubrik 10 steg i Delphi-tekniken.)

## **Tid mellan workshop 1 och 2**

En sammanställning av workshop ett och en utveckling av ett frågeformulär genomförs som sedan skickas till de inbjudna till workshop 1 och till aktörer som till övriga studerade kulturhus ”fall”, enligt följande:

1. Testa frågeformuläret för att få rätt uttryckt i skrift (tex. otydligheter och tveksamheter)
2. Överföring av de första frågeformulären till panelmedlemmarna
3. Analys av den första rundan av svar
4. Förberedelser av andra rundan frågeformulär (och möjligheten som testar).
5. Överföringen av andra rundans frågeformulär till panelmedlemmarna.
6. Analys av andra rundans svar. (Steg 7 till 9 upprepas, så länge som man önskar eller som det är nödvändigt för att uppnå en stabilitet i resultaten)
7. Förberedelse av en rapport från analysteamet som framlägger slutsatserna från övningen.

## **Genomförande av Workshop 2**

Slutsatserna från övningen kommer att presenteras vid workshop 2 samt resultat från forskningsprojektet Kulturens materia. Workshopen planeras äga rum i början av december 2009 (framflyttad från augusti 2009).

Workshop 2 planeras i stort sett att genomförs på liknande sätt som workshop 1 men med en presentation av resultaten från forskningsprojektet och av Delphi-studien. Därefter presenteras ett förslag på en metod för värdebaserad programmering som deltagarna vid workshopen får diskutera och reflektera över. Resultaten från forskningsprojektet överförs således muntligt till intressenterna av projektet samtidigt som resultaten kan verifieras av intressenterna.

Till workshop 2 kommer aktörer från de andra studerade fallen att bjudas in. Ort för genomförandet av workshopen är ännu inte bestämt. Ett referensgruppsmöte planeras till augusti för planering av inbjudan till workshop 2.

## **Delphi-tekniken och dess genomförande**

Delphi-tekniken är en grupprocess som används för att kartlägga och samla in synpunkter på ett särskilt komplext ämne. Tekniken utvecklades på 50-talet inom det amerikanska försvaret för att ”erhålla den mest pålitliga samlade åsiktsåterkopplingen”. Delphi-tekniken går ut på att ställa olika påståenden mot varandra, dvs att upprätta hypoteser, som en grupp experter enskilt och anonymt kommenterar. Därefter samlas kommentarerna in och nya förändrade påståenden utvecklas. Dessa nya förändrade påståenden kommenteras därefter återigen av gruppen av experter och nya förändrade påståenden utvecklas. Denna procedur upprepas till dess att en konsensus har byggts upp.

Enligt litteraturen är styrkan med Delphi-tekniken att den förutser en specifik framtida endimensionell frågeställning, ger snabb konsensus, täcker en stor spännvidd av sakkunskap, undviker grupptänkande och låter individer släppa fram sina tankar som de är relativt ensamma om (spiral of Silence/den ökande tystnaden att uttrycka åsikter om känslan är att man är relativt ensam om detta) samt att den genererar kreativa idéer. Huvudstyrkan med Delphi-tekniken är också att deltagarna kan bo var som helst i världen eftersom frågorna kan skicka ut med post.

Tekniken kan också anpassas för personliga möten (face-to-face meetings) och kallas då för Mini-Delphi teknik. Vid ett strukturerat möte får deltagarna individuellt och anonymt lämna uppgifter som sedan diskuteras i grupp och därefter genomförs ytterligare en individuell och anonym bedömning. Materialet sammanställs därefter.

Begränsningarna med Delphi-tekniken beskrivs i litteraturen som att den kreativa process som uppstår mellan individer i en diskussion försummas. Dessutom klarar inte tekniken av att på ett bra sätt hantera paradigmskiften, det vill säga att helt gå utanför de teoretiska referensramarna som hypoteserna byggs upp ifrån. Framgången med tekniken beror även på förmågan hos deltagarna. Dessutom bör forskaren hålla ögonen öppna för att inte imponeras av förutfattade meningar eller att spegla in egna perspektiv i analysen, ignorera och inte tillräckligt utforska motsättningarna och att underskatta den krävande karaktär som Delphi-tekniken har.

### **Antaganden med Delphi-tekniken, villkor**

- Kunniga individer, genom att använda deras insikter och erfarenheter, är bättre utrustade till att förutsäga framtiden än teoretisk angreppssätt eller extrapolering av trender
- Komplexa problem
- Deltagande experter har ingen historia till adekvat kommunikation
- Experter bör representera olika bakgrunder med hänsyn till deras erfarenhet eller sakkunskap
- Idéutbyte i ett möte är omöjligt eller opraktiskt
- Motsättningar är mycket allvarliga eller politiskt opassande.

### **Tio steg i Delphi-tekniken:**

8. Bildandet av ett Delphi lag som tar sig an och som övervakar projektet.
9. Val av en eller flera paneler som deltar i övningen, deltagarna är experter inom utredningsområdet.
10. Utveckling av den första omgången av Delphi-frågeformuläret.
11. Testa frågeformuläret för att få rätt uttryckt i skrift (tex otydligheter och tveksamheter)
12. Överföring av de första frågeformulären till panelmedlemmarna
13. Analys av den första rundan av svar
14. Förberedelser av andra rundan frågeformulär (och möjligheten som testar).
15. Överföringen av andra rundans frågeformulär till panelmedlemmarna.
16. Analys av andra rundans svar. (Steg 7 till 9 upprepas, så länge som man önskar eller som det är nödvändigt för att uppnå en stabilitet i resultaten)
17. Förberedelse av en rapport från analysteamet som framlägger slutsatserna från övningen.

### **Referenser**

Hill, K.Q. and Fowles, J. (1975), The Methodological Worth of the Delphi Forecasting Technique, *Technological Forecasting and Social Change*, 7, pp 179-192.

Hyun, C.T., Cho, K.M., Koo, K.J., Hong, T.H. and Moon, H.S. (2008), Effect of Delivery Methods on Design Performance in Multifamily Housing Projects, *Journal of Construction Engineering and Management*, 134, (7), pp 468-482.

Yeung, J.F.Y., Chan, A.P.C. and Chan, D.W.M. (2008), Establishing quantitative indicators for measuring the partnering performance of construction projects in Hong Kong, *Construction Management and Economics*, 26, (3), pp 277-301.



Besöksadress: Universitetsområdet, Porsön, Luleå

Postadress: SE-971 87 Luleå, Sweden

Telefon: +46 920-49 10 00

Telefax: +46 920-49 10 91

# Workshop

## Kulturhus och deras värdeskapande

### Tisdag den 31 mars 2009 kl. 8.30 – 13.00

### Plats: Kulturens Hus i Luleå

*Inom ramen för ett forskningsprojekt vid Luleå tekniska universitet, finansierat av SBUF och BIC/Formas och i samverkan med Nåiden Bygg AB och Luleå kommun, studeras kravformuleringar och den upplevda nyttan för byggherren, byggprojektets aktörer och brukare av byggandet av ett kulturhus.*



## Inbjudan till Workshop om byggprocessens värdeskapande i Kulturens Hus i Luleå

**Plats** Kulturens Hus i Luleå  
**Tid** 31 mars klockan 8.30 - 13 (lunch 12-13)

### Program

- 8.30 Programarbetet - dess inflytande på byggprocessen och värdet av att bygga Kulturens Hus i Luleå**  
Kristina Laurell Stenlund, doktorand i Byggproduktion vid Luleå tekniska universitet och Nina Ryd, forskare i Arkitektur vid Chalmers
- 9.15 Kaffe**
- 9.45 Aktörernas kravformuleringar och upplevda nytta varvat med diskussioner**  
Workshopen byggs upp utifrån aktörernas syn på byggprocessen i  
Idéfasen  
Beslutsprocessen  
Planeringsfasen  
Byggandet  
Förvaltningen
- Byggprocessen presenteras nu som en berättelse och visualiseras i en skiss, en så kallad "Story line". I mindre grupper diskuterar vi hur aktörerna har formulerat sina krav och önskemål i byggprocessens olika skeden och hur dessa har realiserats med avseende på värdet för aktörerna i byggprojektet och brukarna av huset. Två huvudfrågor ligger till grund för presentation och diskussionerna:
- Uppfyllde vi det brukaren verkligen ville ha/hade behov utav?
  - Vilka värden har skapats för aktörerna och brukarna?
- 11.45 Avslutande reflektioner**
- 12.00 Lunch**

Anmälan sker per e-mail till Kristina Laurell Stenlund, [Kristina.Stenlund@ltu.se](mailto:Kristina.Stenlund@ltu.se) senast den 19 mars.

**Mycket välkomna!**

*Thomas Olofsson*  
*Luleå tekniska universitet*

*P-O Patomella*  
*Nåiden Bygg AB*

*Karl Petersen*  
*Luleå Kommun*

## **Inbjudan till Workshop om byggprocessens värdeskapande i Kulturens Hus i Luleå och medverkande vid workshop 090331.**

### **Kulturens Hus**

Ann Catrine Westerberg (ej närvarande)  
Anna Jirstrand, ja från 10  
Lars Mandahl (ej närvarande)  
Sven Olof Halvares, ja  
Åke Broström, ja

### **Luleå kommun**

Alf Karlsson (ej närvarande)  
Britt-Inger Rönnqvist (ej närvarande)  
Göran Wallin (ej närvarande)  
Karl Petersen, ja  
Marianne Bröms (ej närvarande)  
Margareta Lindbäck, ja  
Omar Jakobsson, ja  
Roland Eriksson (ej närvarande)

### **Nåiden Bygg AB**

P-O Patomella, ja  
Leif Sundström, ja

### **Tirsén och Aili Arkitekter**

Hans Tirsén, ja  
Bengt Aili (ej närvarande)

### **Folkets Hus och Parker**

Per Forsberg, ja  
Birgitta Karlsson, ja

### **Byggbranchen**

Stefan Sandesten, Byggherrarna, (ej närvarande)  
Jan Petschler, Sveriges Byggindustrier, ja

### **Näringslivet**

Elisabeth Ennefors, Visit Luleå ersättare, Sofie Tervaniemi, ja  
Erik Sundström, ja  
Willy Sundling, Kalix kommun, ja  
Tomas Jönsson, KonfAktiv (ej närvarande)  
Inger Lindbäck, Nex , (ej närvarande)

### **Besökare**

Curt Blombäck, dokumentärfilmare, ja  
Yvonne Blombäck, ja

**Från Luleå tekniska universitet, Chalmers och Linköpings universitet**

Elin Wihlborg (ej närvarande)

Kristina Laurell Stenlund, ja

Nina Ryd, ja

Ove Lagerkvist (ej närvarande)

Thomas Olofsson (ej närvarande)

Anders Vennström (ej närvarande)

Diana Chronéer, ja